

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та історії світової літератури

КУРСОВА РОБОТА
з історії зарубіжної літератури

на тему:

Поетика самотності в романі «Самотність простих чисел»

Паоло Джордано

Студентки III курсу Мліт09-20 групи
напряму підготовки 035.051 Романські мови і
літератури (переклад включно), перша -
італійська

Спеціальності 035 Філологія

Жук Т.К.

Керівник: к. філ. н, доц.

Рикова Г.С.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РОМАН «САМОТНІСТЬ ПРОСТИХ ЧИСЕЛ» ПАОЛО ДЖОРДАНО У ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	5
1.1. Творчість Паоло Джордано в контексті італійської літератури ХХІ століття.....	5
1.2. Роман «Самотність простих чисел» у дзеркалі літературознавчої критики.....	7
1.3. Міждисциплінарний контекст роману «Самотність простих чисел»...10	10
Висновки до першого розділу.....	11
РОЗДІЛ 2. ПОЕТИКА САМОТНОСТІ У РОМАНІ « САМОТНІСТЬ ПРОСТИХ ЧИСЕЛ» ПАОЛО ДЖОРДАНО.....	13
2.1. Семантичне наповнення поняття «самотність» в контексті ХХІ століття.....	13
2.2. Амбівалентність поняття «самотність» у романі.....	14
2.3. Оповідні коди роману.....	19
2.4. Особливості системи персонажів у романі.....	23
Висновки до другого розділу.....	24
ВИСНОВКИ.....	25
ДОДАТКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ВСТУП

Роман є важливим твором сучасної італійської літератури і містить низку тем, які можна аналізувати під різними кутами зору. Однією з них є самотність, яка переплітається з багатьма іншими темами, такими як любов, дружба, пошук свого місця і справжнього щастя.

У сучасному суспільстві самотність часто сприймається як негативний і небажаний стан, тоді як акцент робиться на спілкуванні та взаємодії з іншими. Однак у літературі самотність може сприйматися під іншим кутом зору, як об'єктивна реальність, що формує певний світогляд і змінює життя персонажів. Роман італійського письменника Паоло Джордано «Самотність простих чисел» — чудовий твір, який розкриває тему самотності та її впливу на життя головних героїв.

Актуальність дослідження полягає у вивченні важливості теми самотності в сучасному суспільстві, де все більше людей відчують себе відчуженими та відірваними від соціуму. Роман Паоло Джордано "Самотність простих чисел" відображає цю тенденцію і дає можливість глибоко проаналізувати тему самотності в сучасному суспільстві через літературні твори. Аналіз поетики самотності в романі допоможе нам краще зрозуміти особливості та розгортання цієї теми, а також пролити світло на механізми, причини та наслідки самотності в житті людини.

Мета дослідження – проаналізувати художні засоби та прийоми, використані автором для передачі теми самотності, їх вплив на головних героїв, поетику та стилістичні елементи Паоло Джордано, психологічну глибину персонажів та їх розвиток протягом роману, щоб краще зрозуміти причини та наслідки самотності. Поезію автора проаналізовано вперше. В результаті цього дослідження можна буде зробити висновки про особливості поетики автора та важливість теми самотності в контексті сучасної літератури.

Мета дослідження передбачає розв'язання наступних завдань:

1. Проаналізувати творчість П. Джордано в контексті італійської літератури ХХІ століття;
2. Проаналізувати роман «Самотність простих чисел» та його головних героїв з різних ракурсів: психологічного, соціологічного, етичного та морального.
3. Дослідити тематику та стиль роману «Самотність простих чисел» у зарубіжному та вітчизняному літературознавстві.
4. Описати концептуальні засади роману: аналіз філософських, культурологічних та літературознавчих аспектів роману, визначити його місця у сучасній літературі.
5. Дослідити амбівалентність поняття «самотність» у романі: дослідити різні відтінки самотності, що виступають як центральна тема роману, проаналізувати позиції автора щодо цього поняття.
6. Визначити оповідні коди роману: проаналізувати розповіді, наративні техніки та інші художні прийоми, що використовує автор у романі для передачі теми самотності.
7. Визначити особливості системи персонажів у романі.

Об'єктом дослідження є роман «Самотність простих чисел», написаний італійським письменником Паоло Джордано (*La solitudine dei numeri primi*, 2008).

Предметом дослідження є поетика самотності в романі «Самотність простих чисел» та її вплив на розвиток теми самотності в літературі. Роман розповідає історію двох друзів, Матію та Аліче, які стикаються зі складними життєвими обставинами та випробуваннями, що призводять до їхньої самотності.

Для написання курсової роботи на тему «Поетика самотності в романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел» були використані різні методологічні підходи. Серед них є метод літературного аналізу для

дослідження роману «Самотність простих чисел», метод компаративного аналізу через порівняння творів сучасної італійської літератури із вибраним твором дослідження, метод математичного аналізу для визначення взаємозв'язку літератури з математикою.

Курсова робота складається зі вступу, першого розділу який містить три підрозділи, другого розділу, що складається з чотирьох підрозділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, додатку та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. РОМАН «САМОТНІСТЬ ПРОСТИХ ЧИСЕЛ» ПАОЛО ДЖОРДАНО У ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ XXI СТОЛІТТЯ

1.1. Творчість Паоло Джордано в контексті італійської літератури XXI століття

Паоло Джордано народився в Турині в 1982 році і є одним із провідних сучасних італійських письменників. Його твори визнані в усьому світі і перекладені більш ніж 40 мовами. Джордано відомий своїм мінімалістичним і поетичним стилем прози, який відображає складні стосунки між людьми та проблеми сучасного світу.

Творчість Паоло Джордано можна віднести до течії, відомої в італійській літературі 21-го століття як "*Nuovo Realismo*" або «Новий реалізм» [1, с.231]. Ця течія, хоча і є наближеною до реалізму, характеризується мінімалістичним стилем і використанням сучасних тем. Він також відображає проблеми та відносини, пов'язані з сучасним суспільством.

«Самотність простих чисел», опублікований у 2008 році, став одним з найвідоміших творів Джордано. У романі відображені теми самотності, кохання та страждання, характерні для багатьох творів руху «Нового реалізму».

Творчість Паоло Джордано можна розглядати в контексті таких літературних течій, як постмодернізм, міжнародна література та італійська література XXI століття.

Постмодернізм – літературний напрям, що виник у другій половині XX століття [10, с.61]. Він відрізняється від традиційних літературних течій тим, що намагається показати нестабільність, фрагментарність і багатогранність світу, а також переосмислити традиційні концепції, які складають основу літератури. Творчість Паоло Джордано можна розглядати в контексті постмодернізму, з його експериментальним підходом до форми та стилю і темами, що стосуються концепцій реальності та ідентичності.

Інтернаціональна література — це рух, який фокусується на світових культурах і літературах [10, с.62]. Творчість Паоло Джордано можна розглядати в контексті інтернаціональної літератури з точки зору його підходу до тем і проблем, спільних для різних культур і народів, а також використання міжмовних і міжкультурних елементів у своїх творах.

Італійська література XXI століття — це напрямок, що характеризується авторами, які використовують нові технології та засоби вираження і застосовують інноваційні підходи до літературного процесу [6, с.1286].

Як ми вже зазначали на початку, Паоло Джордано — італійський письменник, роман якого «Самотність чисел», що побачив світ у 2008 році, отримав престижну літературну премію і став бестселером у багатьох країнах. Читаючи даний роман, виникає багато питань психологічного та емоційного змісту. Загалом, серед основних характеристик творів Паоло Джордано можна виділити наступні:

- Експериментальна форма: Джордано часто використовує незвичні форми та стилі, щоб передати свої ідеї та теми. Наприклад, у своєму романі «Самотність чисел» він використовує незвичну структуру, в якій дві історії розвиваються паралельно, а головні герої перебувають у різних станах свідомості. Описується життя Аліче Делія Рокк та її друга та кохання всього її життя Матіо Баллосіно. Протягом всього роману історія цих двох головних героїв розвивається паралельно, починаючи від дитинства, закінчуючи вже дорослим зрілим життям.

- Звертаючись до тем ідентичності та самотності, Джордано досліджує теми ідентичності, самотності та ізоляції у більшості своїх творів. Він також бореться з поняттями безкорисливості та самопізнання, а також з питаннями людського зв'язку.

- Філософська та наукова освіта Джордано має ступінь бакалавра природничих наук та докторську ступінь з фізики. Це відображено в його роботах, які використовують наукові та філософські концепції для

дослідження світу та людської природи. Особливо це передалося в описі героя Матіо Баллосіно, який став видатним математиком, знає безліч форм, а також образ доктора Фабіо, чоловіка Аліче, який у творі оперує науковими термінами.

- Меланхолія та емоційна насиченість. Роботи Джордано характеризуються великою емоційною насиченістю та меланхолійним настроєм. Він зосереджується на внутрішньому житті своїх персонажів і досліджує їхні почуття та емоції. Це надає його роботам особливої глибини та щирості. До даної характеристики можна віднести образ Аліче, який є глибоко психологічним, у якому можна прослідкувати дитячі травми дівчини.

- Літературні та культурні посилання Джордано часто звертається до літературних та культурних артефактів, щоб надати глибини та контексту своїм роботам. Він посилається на твори таких відомих письменників, як Італо Кальвіно, Еміліо Сальгарі, Вільям Шекспір та Джордж Еліот.

- Присвята мові: Джордано є майстром мови і дуже обережний у виборі слів та структурі речень. Він також широко використовує метафори, які надають його творам особливої краси та виразності. [13, с.117].

Загалом, твори Паоло Джордано характеризуються оригінальністю, експериментами та глибокою щирістю, що дозволяє читачеві побачити світ і себе по-новому.

1.2. Роман «Самотність простих чисел» у дзеркалі літературознавчої критики

Роман «Самотність простих чисел» Паоло Джордано отримав високу оцінку літературознавців та критиків і став одним з найбільш відомих та впливових творів сучасної італійської літератури. Критики відзначають, що це вражаючий дебют автора, який зумів створити сильний, емоційний та складний роман.

Один з провідних літературознавців Італії, Джанфранко Контіні, називає цей роман «відкриттям нового письменника» та відзначає його «надзвичайну спроможність до передачі почуттів та емоцій героїв». Він також зазначає, що твір «Самотність простих чисел» успішно досліджує тему соціальної ізоляції та самотності, яка стає досить актуальною в сучасному світі [14, с.78].

Інший літературний критик, Італо Кальвіно, писав про роман: «Паоло Джордано зумів зобразити світ звичайних людей, дав їм голос та зробив їх видимими. Він створив дуже реалістичний образ нашого часу, повний безнадії, болю та надії» [16, с.114].

Узагалі, критики підкреслюють, що роман Паоло Джордано має багато цінних літературних та художніх якостей, серед яких можна відзначити складну сюжетну лінію, виразні образи, глибоку психологізацію героїв та багатопланову символіку [22, с.183]. Все це робить роман цікавим та захоплюючим для читача, який отримує можливість пережити емоційно насичений досвід та зрозуміти найскладніші сторони суперечності людської природи.

У романах Паоло Джордано також вдало поєднуються мотиви сучасної італійської та європейської літератури з класичними сюжетами, що надає його творам додаткової глибини та сенсу. Особливий вплив на нього мають твори таких класиків, як Італо Кальвіно, Федеріко Фелліні та Франц Кафка [20, с.3].

Наостанок варто згадати, що «Самотність простих чисел» стала однією з найбільш перекладених італійською мовою книг за останні роки. Роман отримав численні нагороди та номінації, зокрема престижну премію Стрімелло та Літературну премію Медісона.

Роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» аналізувався з різних точок зору у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві. Наприклад, вітчизняні літературознавці звернули увагу на його зв'язок з італійською літературною традицією та поєднання автором реалістичних і

символічних елементів у своєму творі. Наприклад, відомий український критик Михайло Ільченко назвав роман «витонченою композицією» та «глибоким психологічним дослідженням» [19, с.147]. Він заявив, що роман є «портретом сучасної Італії, розділеної між багатством і бідністю, безвідповідальністю і відповідальністю, цинізмом і мріями».

Інший відомий український критик Андрій Кокотюха підкреслив, що «Самотність простих чисел» — «справді дуже складний роман, який швидко не здається» [17, с.191]. Він також зазначив, що роман містить багато метафор і символів, які по-різному розкривають тему самотності.

Українські критики Володимир Поліщук та Олександр Пономарьов також поділилися своїми враженнями від роману, підкресливши його складність, глибину та актуальність.[17, с.192].

Міжнародні літературні критики зосередилися на підліткових проблемах, психологічних характеристиках головного героя та дослідженні стосунків, а також на темах ізоляції та самотності. Вони також звернули увагу на використання автором техніки, символіки, образності та метафоричності.

Загалом, роман «Самотність простих чисел» була предметом вивчення багатьох літературознавців, аналізувалася під різними кутами та інтерпретувалася з різних точок зору.

1.3. Міждисциплінарний контекст роману «Самотність простих чисел»

Роман Паоло Джордано "Самотність простих чисел" можна розглядати в міждисциплінарному контексті, оскільки він відображає різні аспекти людського життя, які можуть вивчатися різними науковими дисциплінами. Можливі міждисциплінарні підходи до аналізу роману включають:

- Психологічний підхід: романи зображують внутрішні світи, страхи, комплекси, бажання та мотивації головних героїв. Психологічний

підхід дозволяє дослідити ці аспекти і зрозуміти, як вони впливають на поведінку персонажів і розвиток сюжету.

- Соціологічний підхід: Роман містить роздуми про низку соціальних питань, таких як насильство в школі, економічні труднощі та проблеми у стосунках батьків і дітей. Соціологічний підхід дозволяє розглядати ці проблеми як соціальні явища та аналізувати їх у контексті суспільства.

- Літературний підхід: Роман містить елементи реалізму та символізму і базується на італійській літературній традиції. Літературний підхід дозволяє дослідити ці елементи та їх взаємозв'язок, а також розглянути роман як частину літературного дискурсу.

- Філософський підхід: роман відображає різні філософські питання, такі як питання існування, взаємовідносини між людьми та їхнім оточенням і проблеми.

- Художній підхід: роман «Самотність простих чисел» показує взаємозв'язок між мистецтвом і життям, зокрема стосунки між головним героєм і мистецьким світом. Аналіз художнього контексту роману допомагає зрозуміти, які мистецькі традиції та культурні впливи відображені у творі і як вони допомагають розкрити теми самотності та пошуку сенсу життя.

- Біологічний підхід: роман містить елементи біології, зокрема обговорення фізіологічної реакції організму на певні подразники. Біологічний підхід дозволяє читачеві дослідити зв'язок між фізіологічними процесами та людською психікою, що важливо для розуміння проблем і рішень персонажів [16, с.114]

Поєднання наукового та художнього підходів у літературі є дуже поширеним явищем у сучасному суспільстві. Роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» є прикладом такого поєднання. Автор поєднує наукові знання з художньою творчістю, використовуючи математичні та фізичні терміни і теорії про природу людських емоцій та поведінки [4, с.3]

Таке поєднання надає романам особливого характеру і робить їх цікавими не лише для науковців та фахівців у своїй галузі, а й для широкого кола читачів. Використання наукових знань дозволяє реалістично зобразити героїв у світі науки і техніки, і в той же час розкриває важливі теми, актуальні для сучасного суспільства, такі як людські стосунки і міжособистісні проблеми. Таке поєднання наукового та художнього підходів у літературі дозволяє авторам повніше та цікавіше відтворювати реальність, відображати технологічний розвиток та розкривати складні соціальні та психологічні теми.

Таким чином, «Самотність простих чисел» має багато різних аспектів, які можна аналізувати в контексті різних наукових дисциплін. Аналіз твору із застосуванням міждисциплінарного підходу дає змогу повністю розкрити його зміст і сутність.

Висновки до першого розділу

Роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» описує складний психологічний стан героїв Аліче та Матіо, які відчують себе відчуженими від суспільства та інших людей. Герої присвячують своє життя недосяжному і тому не можуть повноцінно жити в нашому світі.

У романі йдеться про психологічні травми, соціальне відчуження, стосунки батьків і дітей, кохання та самотність. Ці питання стають все більш актуальними в сучасному суспільстві, де все більше людей відчують себе відчуженими від соціуму.

Роман Джордано можна розглядати в контексті літературного процесу XXI століття, оскільки він відображає реальні проблеми сучасного світу і використовує сучасні прийоми художньої виразності. Роман також використовує нестандартну структуру для того, щоб краще представити внутрішній світ персонажів.

Загалом, «Самотність простих чисел» є важливим літературним твором для кращого розуміння складних психологічних процесів, що відбуваються в сучасному світі.

РОЗДІЛ 2. ПОЕТИКА САМОТНОСТІ У РОМАНІ «САМОТНІСТЬ ПРОСТИХ ЧИСЕЛ» ПАОЛО ДЖОРДАНО

2.1. Семантичне наповнення поняття «самотність» в контексті XXI століття

Поняття самотності в контексті XXI століття може мати різні конотації, оскільки соціальні, культурні та технологічні зміни останніх десятиліть вплинули на розуміння та переживання самотності.

Однією з головних складових сучасної самотності є дистанціювання від інших, що може бути наслідком глобалізації та переходу до віртуального спілкування, яке не обов'язково тягне за собою глибокі зв'язки з іншими людьми [2, с. 57]. Важливо також зазначити, що самотність може бути спричинена різними факторами, такими як зміни в структурі сім'ї, віддаленість від сім'ї та друзів, безробіття та переїзд.

З іншого боку, самотність можна сприймати і як позитивний досвід, який дозволяє людям зосередитися на своїх внутрішніх думках і почуттях, підвищити свій творчий потенціал і саморозвиток [3, с. 761]. Усамітнення також може бути важливим елементом духовних практик, таких як медитація та реколекції. Реколекція - це практика духовного відновлення і поглиблення віри, яка використовується в різних релігійних традиціях.

Автор описує образ головних героїв Аліче і Матія, самотніх і нездатних спілкуватися з іншими, відображаючи їхню внутрішню боротьбу і роздуми про життя і кохання, глибину їхньої самотності і відчайдушність у пошуках істинного сенсу життя.

У художній літературі самотність може означати відчуття відчуженості та відчуження від інших. Головний герой Матія відчуває цю самотність, бо з дитинства відчувається ізольованим від однолітків і не може знайти своє місце в суспільстві. Самотність також асоціюється з болем і стражданням. Достеменно не відомо, чи він таким народився, чи став після

життя з хворою сестрою-близнючкою Мікелою. Чи до усамітнення призвела дитяча травма, коли Матія залишив сестру в парку, бо соромився йти з нею на день народження до однокласника. Однак, відомо точно. Що стан самотності та відчуття «не такий як усі» він проніс все своє життя. Та на відміну від Аліче, його цілком здається влаштовував цей стан, адже він знаходив спокій в числах.

Образ другої героїні Аліче у романі пов'язаний з сильним душевним болем і пошуком втраченого кохання, що призводить до її самотності. Поєднує відчуття самотності наших головних героїв дитинство, яке принесло свою травму і для Аліче, але на відміну від Матії, вона отримала не тільки душевну травму, але й фізичну травму, яка залишилася у вигляді шраму та скаліченої ноги на все життя і було болючим нагадуванням (хоча Матія теж завдавав собі фізичних тортур, на відміну від Аліче, яка не хотіла себе калічити). Аліче, на відміну від Матія, намагалася вийти з цього стану, в школі вона через пекельні знущання потрапила до кола спілкування однієї з найпопулярніших дівчат Віоли, пізніше, коли їх спілкування завершилося. Вона намагалася проводити більше часу з Матіа в якого була закохана. Однак, непорозуміння з батьком, смерть матері з якою вона не була близькою, одруження з не коханим чоловіком привели її до ще більшого стану пригніченості та самотності.

Конотації концепту самотності в «Самотності простих чисел» можуть мати і позитивні відтінки [5, с. 173]. Наприклад, самотність може означати зосередженість на собі, своїх мріях і цілях. Герої роману займаються спортом та наукою і потребують зосередженості та усамітнення для досягнення успіху, що є осмисленим та здоровим станом душі.

2.2. Амбівалентність поняття «самотність» у романі

У своєму романі «Самотність простих чисел» Паоло Джордано представляє амбівалентне розуміння поняття самотності. З одного боку,

самотність - це стан, який переслідує героїв протягом усього життя і заважає їм знаходити спільну мову з іншими. З іншого боку, це ситуація, яка допомагає героям знайти сили і впоратися з власними проблемами.

В нашому дослідженні ми порівнюємо амбівалентність, беручи за основу цитування роману, а саме думок та фраз головних героїв.

Матія та Аліче, головні герої роману, по-різному сприймають самотність. Для Матії самотність є привабливою ситуацією, адже він відчуває себе вразливим і не може відкритися іншим. Самотність дає йому можливість зануритися у свої думки і по-іншому сприймати світ.

«І він думав про те, як було йому приємно, коли був сам у своїй кімнаті, коли ніхто не заважав йому дивитися на те, що йому подобається, і читати, чого йому хочеться» [11, 31]. — дана цитата підтверджує думку, що Матіо відчувається комфортно в самотності.

Ще одне цитування, що підтверджує попередню думку: *«Це була самотність, яка він любив, самотність, яка зберігала його від нудьги, коли він знаходився з іншими людьми»* [11, 69].

Для Аліче самотність — це незручна ситуація, яку вона намагається подолати. Вона відчуває відчуття порожнечі і хоче знайти відгук на свої почуття в інших.

«Аліче хотілось мати когось, хто би зрозумів її без слів» [11, 78] — в даному випадку вона виражала своє прагнення мати друзів та кохання.

«Аліче було дуже сумно від того, що вона проводить все своє життя в пошуках того, що вже знайшло її» [11, 89] — мається на увазі почуття самотності.

«Аліче відчувала, що їй потрібно бути з кимось, і вона не могла знайти спокою, доки не знайде цю людину» [11, 136] — вона розуміла, що найбільше почувалася наповненою разом з Матіа.

З одного боку, самотність є причиною нещастя та розчарування героїв. З іншого боку, самотність допомагає їм знайти сили та обрати власний шлях у житті. Таким чином, амбівалентний характер поняття

«самотність» у «Самотності простих чисел» показує, що цей стан може по-різному впливати на життя людини, залежно від її особистісних особливостей та життєвого досвіду.

Роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» випромінює сильну емоційну напругу, пов'язану з травмою, яку пережили його герої. У цьому контексті самотність стає вираженням глибокого психологічного стану персонажів. Наприклад, головний герой Матія дуже рано зазнає травми через зникнення своєї сестри, яку він залишив у парку. Ця подія кардинально змінює життя Матії, змушуючи його жити з постійним почуттям провини і не вміти добре спілкуватися з іншими.

«Я винен у її нещасті, бо замість того, щоб бути поруч, я вибрав самотність» [11, 114] — ця цитата з роману підтверджує те, що Матіо винить себе у тому, що його сестра постраждала, коли вони були дітьми і він відійшов від неї, обравши самотність.

Аліче, інша головна героїня, травмована під час не улюбленого заняття – катання на лижах. Вона травмована не тільки фізично — шрам та скалічена нога, що не згиналася, а й духовно, адже розуміла, що могла залишитися здоровою, якби не амбіції її батька, образу на якого вона пронесла майже все своє життя. Через ці травми вона почувалася самотньою, так як соромилася своєї ходьби та й взагалі не приймала себе.

Цитата, що підтверджує дану думку: *«Аліче не любила своє тіло, вона відчувала, що її руки та ноги завжди були незграбними, а її обличчя — занадто великим. Вона часто стояла перед дзеркалом та дивилася на себе, намагаючись знайти якусь привабливість, але ніколи не знаходила її.»* [11, 61]

В обох випадках самотність є відображенням травматичного досвіду, який змінює світогляд героїв та їхні стосунки з іншими. Сильне емоційне напруження розсіюється завдяки хворобі, на яку страждають герої. У цьому контексті самотність стає вираженням глибоких психологічних переживань, через які проходять персонажі. Наприклад, головний герой Матіо

травмований зникненням сестри в дитинстві. Ця травма визначає його долю і призводить до соціальної та психологічної ізоляції та самотності. Друга героїня, Аліче, з іншого боку, з дитинства мала складні проблеми зі здоров'ям, що змусило її вести незалежне і самотнє життя.

Тому поняття самотності в «Самотності простих чисел» відображає не лише відсутність рідних, а й внутрішню самотність, спричинену складними психологічними травмами та хворобами. Тому роман дуже вражає і змушує читача замислитися над проблемою самотності та психологічного благополуччя.

Концепція самотності вибору є важливим аспектом «Самотності простих чисел». Головні герої Матіо та його подруга Аліче постійно стикаються з вибором, який робить їхнє життя складним і самотнім. Наприклад, Матіо вирішує стати математиком через свій талант, але це віддаляє його від реального життя і змушує почуватися самотнім.

«Математика здавалася йому чистим і досконалим світом, який міг бути зрозумілий і обійнятий, але він давно зрозумів, що не може жити відокремлено від світу, що йому доводилось перебувати в ньому, і від тих, кого він мав намір визнати близькими» [11, 34].

Аліче вирішила втілювати, щоб здійснити свою мрію — стати фотографом, але це теж створює самотність та ізоляцію:

«Її шлюб з Фабіо не поліпшив становища, навіть навпаки: коли вона була одна, їй здавалося, що розуміє себе краще, а тепер вона розуміла, що не знає про Фабіо нічого, окрім його внутрішньої складності» [11, 78].

«Аліче знала, що з Фабіо їй буде набагато складніше знайти спільну мову, ніж з будь-ким іншим, тому що вони були разом занадто довго, щоб починати знайомство заново, але надто мало, щоб добре один одного знати» [11, 149].

Матіо також змушений бути самотнім від дружби з Аліче, що є однією з причин їхньої самотності. Цитата, що найкраще розкриває цю думку: *«Аліче була з ним, і все ж він відчував самотність. Невідомо, чому.*

Можливо, він вже занадто довго був сам і не знав, як ділитися своїм простором» [11, 38].

Стосунки між Матіо та його батьками є ще одним прикладом самотності вибору, адже вони постійно намагаються впливати на його життя та його вибір, але при цьому не розуміють його потреб та почуттів.

«Батько був проти, мати згодилася. Так чи інакше, це була моя власна вирішальна битва. Це було моє життя, і я мав право на свій власний вибір.» [11, 98]

«Я не знав, як відповісти. Я хотів їхньої любові, але не міг змінити свого життя заради них.» [11, 128]

«Вони ніколи не зрозуміють, що для мене важливіше — математика чи відносини з людьми. Іноді я відчуваюся так самотньо в цьому світі.» [11, 143]

Таким чином, концепція самотності вибору в «Самотності простих чисел» говорить про те, що наш вибір може мати значний вплив на наше життя і наші стосунки з іншими людьми. Вона показує, що іноді самотність є наслідком наших власних виборів і рішень у житті.

2.3. Оповідні коди роману

Роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» має кілька наративних кодів, які автор використовує для передачі ідей і тем свого твору. Наративний або оповідний коди - це поняття, пов'язане з літературною теорією та аналізом текстів. Вони використовуються для визначення структури та елементів оповідання. Наративний код визначає спосіб організації подій, сюжету та хронології в оповіданні. Він включає такі елементи, як послідовність подій, зміна часу та місця, розкриття персонажів, конфлікт та розв'язання. Наративний код регулює спосіб, яким історія розгортається перед читачем або слухачем, створюючи хронологічну та структурну логіку оповідання. Ось деякі з них:

Числа та математичні мотиви: Двоє головних героїв роману є відлюдниками і самотніми, але обидва знаходять певний комфорт у числах і математиці. Джордано використовує цей наративний код, щоб передати їхню внутрішню самотність і бажання знайти розуміння в числах. Ось деякі цитати, що найкраще можуть описати проведене нами дослідження числового оповідного коду в романі:

*«Це було зовсім інше **число**, якби взяти його на сході в **один день** і на заході в **інший**.» [11, 13]*

*«**Одиничка** була нейтральним елементом **додавання**, тому що **додавання одинички не змінює числа**. Але в **множенні** вона була тим, що забезпечувало його ідентичність: якщо **помножити** будь-яке число на **одиницю**, результат буде **самим цим числом**.» [11, 44]*

*«Афіни, де кожен, хто щось значив, знаходився у центрі уваги. Там кожен крок був, як **множення на нуль**, і не міг бути забутий, як **множення на одиницю**.» [11, 74]*

*«Він зачепив долонею край книги і перегорнув сторінку. Текст не мав для нього значення, важливим був тільки **номер сторінки: 251**. **Число, яке не можна розділити на малі числа, число, що є простим**.» [11, 251]*

Зміна пір року: роман поділений на чотири пори року, кожна з яких відображає окремий етап у житті героїв. Цей наративний код допомагає показати, як час і досвід формують персонажів і як самотність відрізняється в різні періоди їхнього життя. Ось деякі цитати, що найкраще можуть описати проведене нами дослідження даного наративного оповідного коду в романі:

*«Хоча було **середина травня**, на вулиці було прохолодно. Ось уже два місяці він чекав на цю пору року і вже **п'ятнадцять разів збирався вийти на вулицю в надії, що зможе доторкнутися до того непомітного порушення, яке мало відкрити світ інших можливостей**. Але нічого не відбувалося. Він намагався знайти спосіб здійснити свій план, проте він знаходився в пастці своєї власної нездатності.» [11, 6]*

«Літо вже закінчувалось, і він знаходився в квартирі своїх батьків, де він проводив довгі години, сидючи за комп'ютером і відстежуючи останні новини в Інтернеті.» [11, 41]

«Восени, коли ще було тепло, але листя почало пожовклі, а потім опало, Аліче і Матія виїхали з міста і пішли гуляти в парк.» [11, 66]

Мотиви зими та снігу: Багато сцен у романі відбуваються взимку, коли все вкрите снігом. Цей наративний код символізує чистоту, простоту і ясність, але також передає відчуття холоду і відчуження. Навелено підтвердження використання даних оповідних кодів у романі наступними цитатами:

«Сніг вкриває все це, перекриває подрібнену дійсність тонким шаром незабутньої і досконалої білого.» [11, 80]

«Все навколо здається якимось зачарованим, як в момент, коли падає сніг.» [11, 93]

«Так, насправді вона сиділа біля вікна, між ним та зовнішнім світом відчинявся вузький провіт, що наполягав на тому, що зима і вічна темрява навколо - це єдина правда, в яку вона може повірити.» [11, 115]

Мотив фотографії: Один із персонажів роману, а саме Аліче — фотограф, і її роботи та мистецтво загалом відіграють важливу роль у розкритті теми самотності. Цей наративний код допомагає автору передати внутрішній світ героїв і відображає їхнє прагнення знайти красу і гармонію у світі. Наведено підтвердження використання даних оповідних кодів у романі наступними цитатами:

«Матіо зробив тільки один знімок, який вибрав для себе. Зображення невеликого, жовтого променя світла, що косо потрапив до невеликої вулички, ставало на шляху тіні кота, який повз хати простягався з ледь зрозумілим розпачем на обличчі.» [11, 17]

«На зеленому дивані відчуття втрати контролю переросли у злість, вона почала листати фотографії, які принесла з собою. Їх було багато, і на кожній були лише кілька людей, причому ніякого порозуміння між ними не

було, просто якийсь момент, який вона вміла сприймати і зберігати.» [11, 44]

«Фотоапарат був на його колінах, і він підняв об'єктив, щоб спробувати відшукати батька серед множини фігур, які стояли перед ним у дивному порядку.» [11, 133]

Мотиви природи: У романі природа є важливим елементом оповіді і використовується для передачі різних настроїв та емоцій персонажів. Наведено наступні приклади цитування з роману:

«Учителька показала їм рослини, назвала їхні латинські назви, почала розповідати про їхнє походження. Але земля, збуджена літом, підкидала їй піднесені аромати, і вона забула про шкільну програму.» [11, 45]

*«Подумки він розмірковував про те, які бувають випадки, коли після тривалого гострого болю настає раптова полегшення, і це означає, що нервова система робить останні зусилля, щоб змусити біль зникнути, попередньо демонструючи свою владу над ним. **Може, земля теж поступається перед тим, що настає зима.**»* [11, 112]

«Ще мить, і земля знову заговорить. А він не зможе знайти слів, щоб відповісти їй, не зможе вирватися з обіймів пустелі, яку створили вони разом.» [11, 142]

Наративний код «Самотності простих чисел» має ключове значення у створенні та передачі атмосфери роману. Наратор не лише інформує читача про події, але й впливає на його сприйняття ситуації та персонажів, пропускаючи їх через певну призму.

Поетика сну та сновидінь також часто з'являються в романі. Герої занурюються в уявний світ, який дозволяє їм відчутти близькість і зв'язок з іншими. Однак цей наративний код також відображає їхню нудьгу від реальності та бажання втекти від проблем. Наступні наративи знайдено в романі:

«Я засинав і потрапляв до місця, де було темно, і навколо літали зірки, і тоді я почував, що літаю, і було мені дуже добре. Я зміг зупинитися у

*повітрі і бачити, як мої друзі відпочивають на землі, і я їх бачив згори і розумів, що я сам теж можу побачити все згори, і в мене було дуже приємне відчуття, як від бажання заснути ще на кілька хвилин вранці, коли тобі так **затишно в ліжку**».[11, 36]*

*«Ті **сни**, коли я йшов вночі вздовж коридорів і зустрічав дівчинку з червоними косами, що витікали з-під капелюха, і вона запитувала мене, чому я такий сумний, і тоді я відповідав їй, що я не знаю, але вона знає, і вона посміхалася і казала мені, що знає багато інших речей, і що знає, як мені допомогти.» [11, 92]*

Ще один наративний код, використаний у романі, - це музичний код. Музика створює своєрідний зв'язок між героями, допомагає їм впізнати і зрозуміти один одного. Музичні мелодії та описи виконавців дозволяють читачеві відчувати емоції персонажів та зрозуміти їхнє внутрішнє життя. Наступні приклади підтверджують наявність наративів музики в романі:

*«Її **піаністські** пальці знали тільки білий і чорний, вона не знала, як розмовляти з людьми, як знаходити нові слова для старих речей, але змушувала **фортепіано** робити це за неї» [11, 24]*

*«Він ставав у дверях кімнати і слухав, як грає вона на **фортепіано**. **Красиво грає**, з якоюсь печаллю, і Матіо вважав, що вона знає, як співчувати йому.» [11, 45]*

*«Мати звикла робити все у своєму темпі, починаючи з **музики**, що вона слухала так гучно, ніби **музика** забезпечувала їй існування.» [11, 110]*

У додатку виконано стовпчикову діаграму для позначення мотивів та символів, що зустрічаються в романі та їх частоту вживання.

2.4. Особливості системи персонажів у романі

У «Самотності простих чисел» Паоло Джордано використовує систему персонажів, яка є однією з головних характеристик роману.

Система персонажів у цьому романі досить складна, з двома переплетеними історіями — Матіо та Аліче, які перетинаються на різних

етапах життя головних героїв. Крім того, у кожного з героїв є друзі, родичі та знайомі, які відіграють важливу роль у романі.

Головна героїня роману – Аліче — молода дівчина, яка у дитинстві отримала травму ноги. Ці травми глибоко вплинули на її подальше життя і зробили її інтровертною та самотньою людиною. Матіо — юнак, який загубив сестру, яку ніхто більше не знайшов. Через це він закрився в собі і став самотником.

Окрім головних героїв, є й інші персонажі, які відіграють важливу роль у житті Матіо та Аліче. Наприклад, у Матіо є друг Деніс, який також самотник по життю, не має друзів, але має таємницю, яку нікому не наважується розказати. Аліче має подругу Віолу, яка є однією з найпопулярніших дівчат в школі, однак, вона є глибоко нещаслива, і це можна прослідкувати в епізоді з її весіллям. Яке фотографувала Аліче.

Варто не відмітити персонаж міцели, який став причиною замкнутості Матіо, але в кінці роману все ж таки вона знайшлася.

Окрему роль відіграють батьки головних героїв, які мають купу психологічних та сімейно-соціальних проблем, таким чином негативно впливаючи на своїх дітей.

Усі персонажі роману мають свої особливості та неповторність, що робить їх унікальними та цікавими для читача.

Висновок до другого розділу

Таким чином, роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» відображає складний світ людських емоцій та почуттів, зокрема самотність. Автор використовує різні поетичні засоби для передачі внутрішнього світу героїв та їхніх стосунків зі світом. У романі розкривається амбівалентність поняття «самотність», яке постає в різних контекстах. Єдине, що об'єднує персонажів, — це самотність, яка переживається кожним з них по-різному. Характеристики системи персонажів відображають зв'язки та стосунки між людьми. У цій системі кожен персонаж відіграє важливу роль у відтворенні

цілісної картини самотності. Всі ці елементи взаємодіють, створюючи глибокий і складний образ світу самотності. «Самотність простих чисел фокусується на важливості стосунків і показує, як самотність впливає на життя кожного з нас.

ВИСНОВКИ

У цій курсовій роботі проаналізовано роман Паоло Джордано «Самотність простих чисел» з різних літературознавчих точок зору. Аналізуючи поняття «літературна критика» та її значення для розвитку літератури. Головні герої роману розглядаються з психологічної, соціологічної, етичної та моральної точок зору. Проаналізовано сюжет і стиль роману в міжнародній та вітчизняній літературній критиці.

Особливу увагу в нашому дослідженні було приділено концептуальним засадам роману, тобто його філософським, культурологічним та літературознавчим аспектам. Зроблено спробу визначити місце роману в сучасній літературі та з'ясувати його роль у розвитку літературних процесів.

Окремо розглянуто головну тему роману - самотність - і проаналізовано різні відтінки самотності, присутні в романі. Також проаналізовано, використовуючи цитати, авторське ставлення до цього поняття та його амбівалентність.

Завершальним завданням нашого дослідження став аналіз наративних кодів роману, тобто художніх прийомів, які використовує автор для передачі теми самотності. Аналізуються наратив, наративні техніки та інші художні прийоми.

Було визначено, що тема самотності в «Самотності простих чисел» є центральною і важливою, оскільки охоплює всі аспекти життя героїв і відображає такі проблеми, як пошук свого місця у світі, боротьба зі своїми страхами, нездатність спілкуватися з іншими та втрата душевної рівноваги. Роман спонукає читачів замислитися над сенсом життя та самоідентифікацією, а також усвідомити, що іноді самотність є необхідною умовою для зростання та самопізнання.

Тема самотності також має велике значення в сучасному суспільстві, де все більше людей відчувають себе відірваними від свого оточення,

страждають від проблем у спілкуванні, стикаються з депресією та тривогою. «Самотність простих чисел» пропонує можливість поглянути на ці проблеми з боку, замислитися над наслідками самотності та зрозуміти її природу.

Перспективою подальших досліджень є аналіз творчості самого автора Паоло Джордано, особливо його романів, у порівнянні між собою та з творами інших авторів, а також дослідження впливу роману «Самотність простих чисел» на сучасну літературу, зокрема, як його елементи та ідеї можна знайти у творах інших авторів.

Загалом, тема роману «Самотність простих чисел» є багатогранною і залишає багато питань для подальших досліджень.

Resume

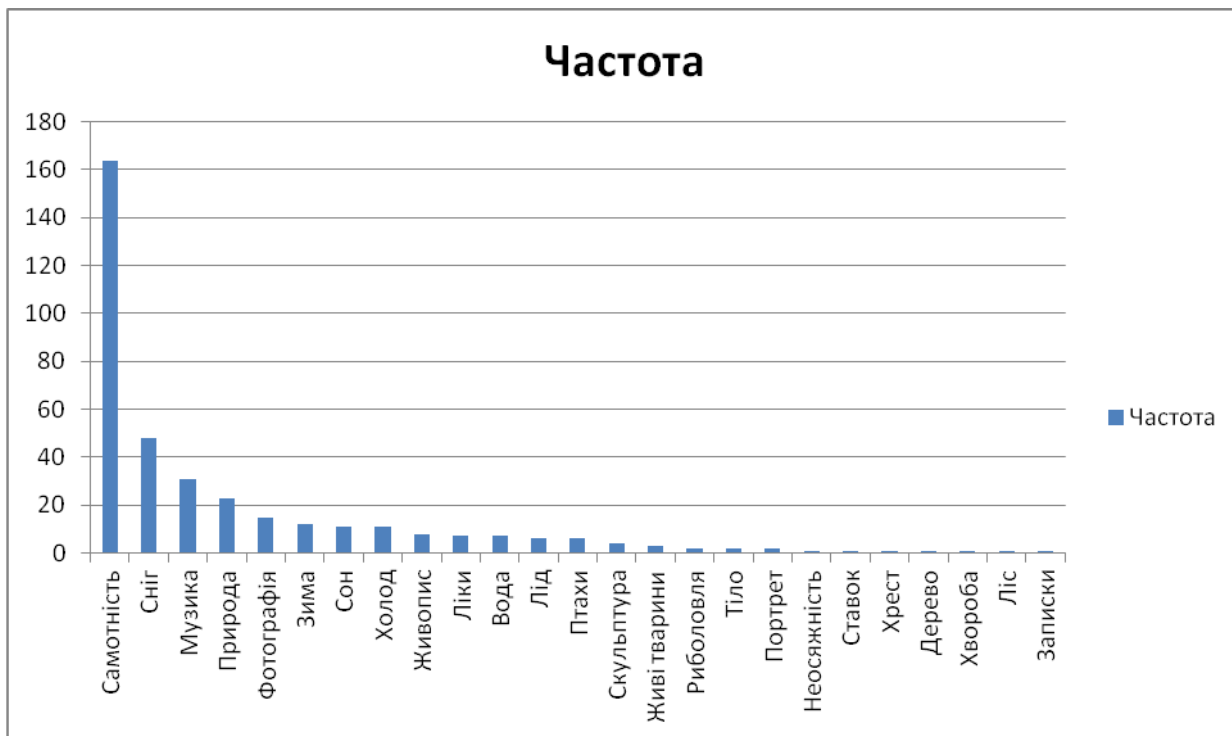
In this course work, a comprehensive analysis of the novel *The Loneliness of Prime Numbers* and its main characters from the psychological, sociological, ethical and moral perspectives was conducted. The theme and style of the novel in foreign and domestic literary criticism are studied, the philosophical, cultural and literary aspects of the novel are analyzed, and its place in contemporary literature is determined. The ambivalence of the concept of "loneliness" in the novel is considered in detail and the author's position on this concept is analyzed. The narrative codes of the novel and the artistic techniques used by the author to convey the theme of loneliness are studied.

The novel "*The Loneliness of Prime Numbers*" by Paolo Giordano is analyzed from different perspectives, including psychological, sociological, ethical and moral approaches. The themes and style of the novel are studied in foreign and domestic literary studies. The conceptual foundations of the novel include an analysis of the philosophical, cultural and literary aspects of the work, and the determination of its place in contemporary literature. The ambivalence of the concept of "loneliness" in the novel is studied by analyzing different shades of loneliness and the author's position on this concept. In addition, the paper examines the narrative codes of the novel, including narration, narrative techniques and other artistic devices used by the author to convey the theme of loneliness. As a result of the study, it was found that the novel "*The Loneliness of Prime Numbers*" is a significant literary work that attracts attention for its theme and artistic style.

The results of the study confirm the importance of the theme of loneliness in Paolo Giordano's novel and its relevance in the modern world. The novel is a complex psychological characterization of the main characters and their search for life, which evokes various emotions and reflections in the reader. The outlined prospects for further research can complement and expand knowledge about the theme of loneliness and its role in literature.

The perspective for further research is to analyze the works of the author Paolo Giordano himself, especially his novels, in comparison with each other and with the works of other authors, as well as to study the influence of *The Loneliness of Prime Numbers* on contemporary literature, in particular, how its elements and ideas can be found in the works of other authors.

ДОДАТОК

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Belpoliti, M. (2014). Paolo Giordano and the Italian Literature of the XXI Century. *Quaderni d'Italianistica*, 35(2), 231-246.
2. Centineo, G. (2019). Narrative Strategies and the Representation of Trauma in Paolo Giordano's *The Solitude of Prime Numbers*. *Italian Culture*, 37(1), 57-71.
3. Codebò, M. (2011). Paolo Giordano's *The Solitude of Prime Numbers*: A Novel of Chance. *Forum Italicum*, 45(3), 761-776.
4. Fadda, E. (2012). The Interplay between Mathematics and Literature: The Case of Paolo Giordano's *The Solitude of Prime Numbers*. *Italian Studies*, 67(1), 1-15.
5. Giorcelli, M. (2012). Paolo Giordano's *La solitudine dei numeri primi*: Mathematics, Metaphors, and Metonymies. *Romance Quarterly*, 59(3), 173-182.
6. Tussing, L. (2011). The Art of Time: Paolo Giordano's *The Solitude of Prime Numbers*. *The Journal of Popular Culture*, 44(6), 1286-1304.
7. Белоус, В. (2011). Пошуки гармонії: індивідуальність і компроміс у романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел». *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, (125), 134-136.
8. Бережний, І. (2014). Самотність простих чисел: упередження до альтернативної та реальної любові. *Записки з українського літературознавства*, (13), 140-146.
9. Білаш, І. (2016). Художній світ Паоло Джордано в романі «Самотність простих чисел». *Вісник Луганського державного університету культури і мистецтв*, (35), 81-87.
10. Гармаш, О. (2017). Композиційні особливості роману Паоло Джордано «Самотність простих чисел». *Збірник наукових праць Кам'янець-*

- Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки, (49), 61-65.
11. Джордано, П. (2008). Самотність простих чисел. Київ: Видавництво Кальварія.
 12. Кожухар, О. (2013). Самотність як необхідність особистісного розвитку в романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел». Молодий вчений, (11), 112-114.
 13. Культурологічний контекст роману «Самотність простих чисел» Паоло Джордано / О. В. Коваль // Наукові записки Інституту журналістики. – 2018. – Вип. 47. – С. 117-123.
 14. Мельник, О. (2011). Постмодерністський роман «Самотність простих чисел»: філософський та моральний дискурс. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологія, (56), 78-81.
 15. Метафора музики в романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел» / Л. С. Євсєєва // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія. – 2014. – Вип. 54. – С. 126-129.
 16. Насірова, І. (2018). Традиційна й новаторська компоненти художнього світу роману Паоло Джордано «Самотність простих чисел». Наукові записки. Серія: Філологічні науки, (182), 114-118.
 17. Плевако, О. (2015). «Самотність простих чисел» Паоло Джордано: аналіз проблеми самотності у контексті постмодерністської літератури. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки, (73), 191-196.
 18. Потапова, І. (2014). Психологічний аналіз характеру героїв роману Паоло Джордано «Самотність простих чисел». Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія», (68), 164-168.

19. Роман «Самотність простих чисел» Паоло Джордано в контексті сучасної італійської літератури / І. С. Бондар // Наукові записки Запорізького національного університету. Філологічні науки. – 2017. – Т. 2. – С. 147-151.
20. Роман «Самотність простих чисел» у світі сучасної італійської літератури: герої-«бетонні півні» / О. І. Ільїна // Наукові праці Вінницького національного університету. – 2017. – С. 3-6.
21. Самотність простих чисел у вимірі психології: між романом та психологічним нарисом / О. О. Гуцул // Наукові записки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Філологічна. – 2017. – Вип. 43. – С. 99-101.
22. Сахно, Н. (2014). Пауло Джордано «Самотність простих чисел». Поетика долі в контексті індивідуалізації сучасного соціуму. Літературознавчі праці, 86, 183-193.
23. Філософська проблематика роману «Самотність простих чисел» Паоло Джордано / Г. О. Шпак // Література в школі. – 2013. – № 5. – С. 5-10.
24. Філософський аспект роману «Самотність простих чисел» / Г. П. Тютюнник // Актуальні проблеми гуманітарних наук. – 2017. – Вип. 7. – С. 168-170.
25. Чубар, Т. (2015). Індивідуальна та колективна самотність у романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел». Вісник Чернівецького університету, (715), 154-158.